

2019-07-03
Slutversion

Spridningsanalys Karlsvikstrand Telestaden - PM

**Analys av spridningssamband för ek- och ädellövslevande
arter inom området Karlsvikstrand Telestaden –
Nulägesbeskrivning samt konsekvensanalys av förtätning
enligt strukturplan**

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställning: Stockholms Stad
Framställt av: Ekologigruppen AB
www.ekologigruppen.se
Telefon: 08-525 201 00
Slutversion: 2019-07-03
Uppdragsansvarig: Tim Schnoor
Medverkande: Tim Schnoor, Erik Zachariassen
Foton: Om inget annat anges: Ekologigruppen AB
Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB
Internt projektnummer: 8084
Bilder på framsidan från Ekologigruppen AB

Spridningssamband för ek- och ädellövslevande arter inom området Karlsvikstrand Telestaden

Syfte och mål med rapporten

Denna spridningsanalys har tagits fram som ett underlag till arbetet med detaljplan för Telestaden och Karlsvik strand i Farsta. Målet med utredningen är att beskriva områdets betydelse i stadens habitatnätverk för eklevande arter och vilka konsekvenser en utbyggnad av Telestaden och Karlsvikstrand kan få för spridning av eklevande arter.

Metodbeskrivning

Analys av habitatnätverk och konsekvenser av förtätningar inom området Karlsvikstrand och Telestaden gjordes enligt samma metod och med samma verktyg och underlag som Ekologigruppens uppdrag åt Länsstyrelsen i Stockholms län (2017), med några nedan beskrivna undantag. Naturvårdesskiktet, som beskriver naturvärden i analysområdet, kompletterades med det underlag som användes i Ekologigruppens tidigare utförda spridningsanalys vid Stora Sköndal (2019a), samt med ny information från nyligen utförda naturvärdesinventeringar i närområdet (Ekologigruppen 2019b, 2019c). Marktäckesskiktet, det skikt som anger hur svårt eller lätt en organism har att sprida sig i landskapet, uppdaterades med information från nya beslutade och föreslagna detaljplaner i Karlsvikstrand, Telestaden, Klockelund och Perstorp. De beslutade och de föreslagna planerna delades upp i två scenarier som användes för att beskriva konsekvenser av föreslagna planer: ett nuläggsscenario, som inkluderar beslutade detaljplaner (Burmanstorp, Klockelund och Perstorp), och ett framtidsscenario med planer som fortfarande är under på förslagsstadiet (Telestaden och Karlsvikstrand). De förslag till detaljplaner som fanns tillgängliga i april 2019 har använts i analysen.

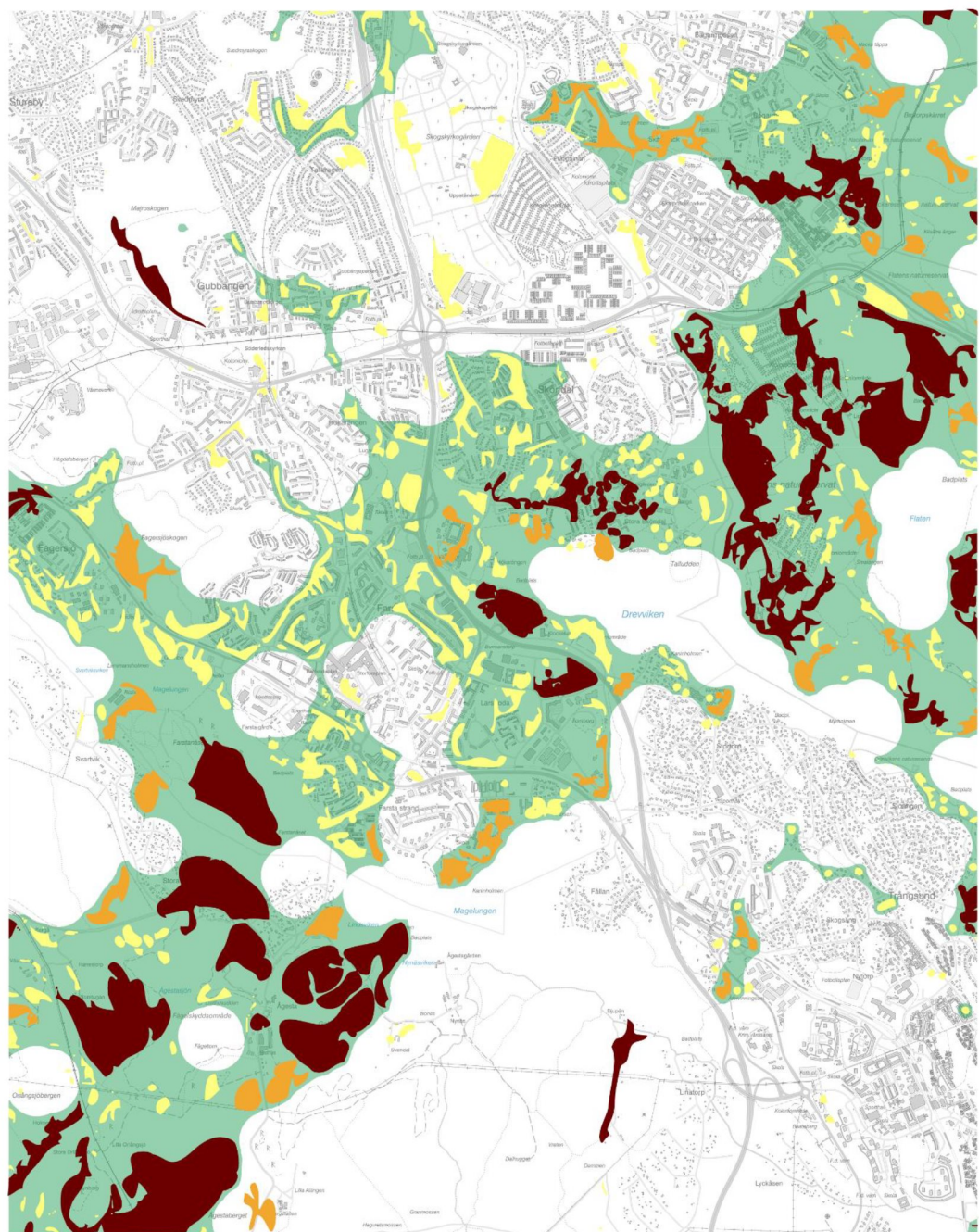
För att lättare identifiera lokala, småskaliga förändringar i spridningssamband mellan ädellövsmiljöer användes ett i sammanhanget kort maximalt spridningsavstånd, 750 meter. Ett kortare avstånd innebär att påverkan från nya barriärer och hårdgjorda ytor blir större, och förändringseffekten därmed lättare att identifiera. En mer detaljerad metodbeskrivning finns att läsa i Ekologigruppens rapport Habitatnätverk för eklevande insekter i Stora Sköndal (2019), som utfördes enligt samma principer.

Ek- och ädellövsmiljöer kring Karlsvikstrand och Telestaden idag

Idag ingår området kring Karlsvikstrand och Telestaden som en del i ett större sammanhängande nätverk av ek- och ädellövsmiljöer som sträcker sig genom landskapet i sydvästlig-nordostlig riktning (figur 2). I området finns både områden av hög kvalitet som fungerar som livsmiljöer för insekter och områden som primärt fungerar som ”hållplatser” (stepping-stones) mellan olika områden av höga värden. I figur 1 syns just vilka livsmiljöer i området som bedöms som viktiga, klassade efter naturvärde. Inom det aktuella detaljplanområdet (som syns i figur 2) återfinns två särskilt viktiga ädellövsmiljöer på vardera sida av väg 73, som tillsammans med de andra viktiga miljöerna i området bidrar till att hålla samman nätverket mellan Magelungen i syd och Stora Sköndal i norr.

I området för de aktuella planområdena (figur 2) visar analysen att ett huvudsakligt spridningsstråk löper öster om Farsta, och i öst-västlig riktning genom de aktuella detaljplanområdena, för att sedan vika av mot norr respektive söder. Ett alternativt spridningsstråk finns också väster om Farsta, men det stråket löper främst mellan ekmiljöer av något lägre naturvärde utan, eller med få jätteträd. Detaljplanområdena innehåller ädellövsträdsmiljöer med höga värden, som är avgörande för områdets funktion som länk mellan viktiga områden norr och söder om aktuella planområden. Figur 3 visar mer i detalj hur den beräknade spridningen sker mellan de olika värdeobjekten (naturområdena) inom detaljplaneområdet. Länkarna (strecken) mellan de olika objekten illustrerar den beräknade mest kostnadseffektiva vägen mellan värdefulla ek- och ädellövsmiljöer.

De mest betydande områdena är de två större grönområdena inom detaljplaneområdena för Karlsvikstrand och Telestaden, den sammanhängande ekskogen med campingstugorna respektive ekområdet ost om Telestaden-området, som båda innehåller flera särskilt värdefulla och skyddsvärda ädellövsträd (figur 1, figur 3). Ett antal mindre områden inom Telestadens detaljplanområde fungerar också som viktiga länkar. Dessa är viktiga att beakta för att säkerställa att de aktuella detaljplaneområden behåller sin funktion i det storskaliga spridningsnätverket över tid.

Spridningsanalys Karlaviksstrand Telestad - Livsmiljöer med naturvärdesfaktor

Ekologigruppen 2019-05-06

Naturvärdesfaktor

< 10

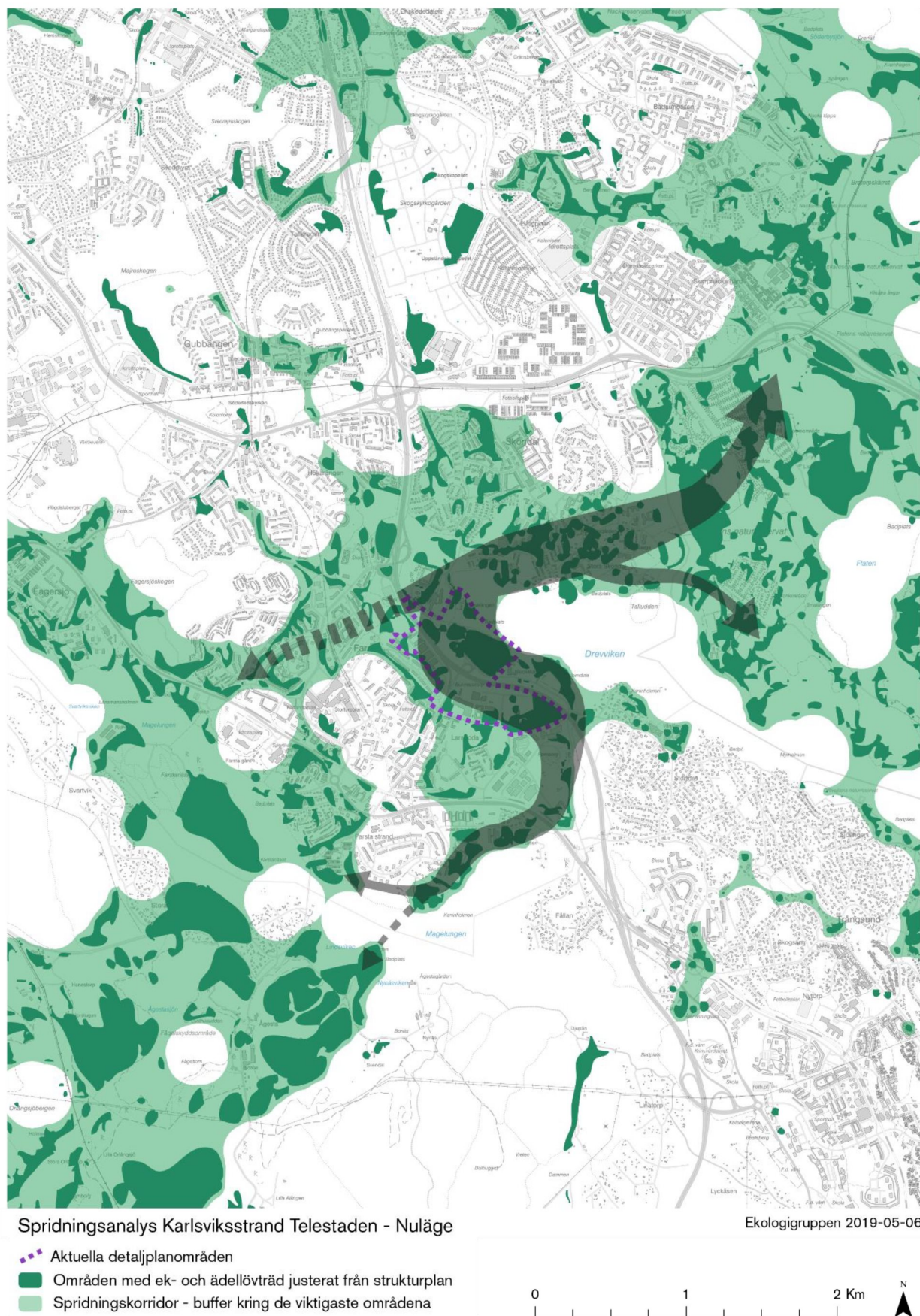
10 - 25

25 <

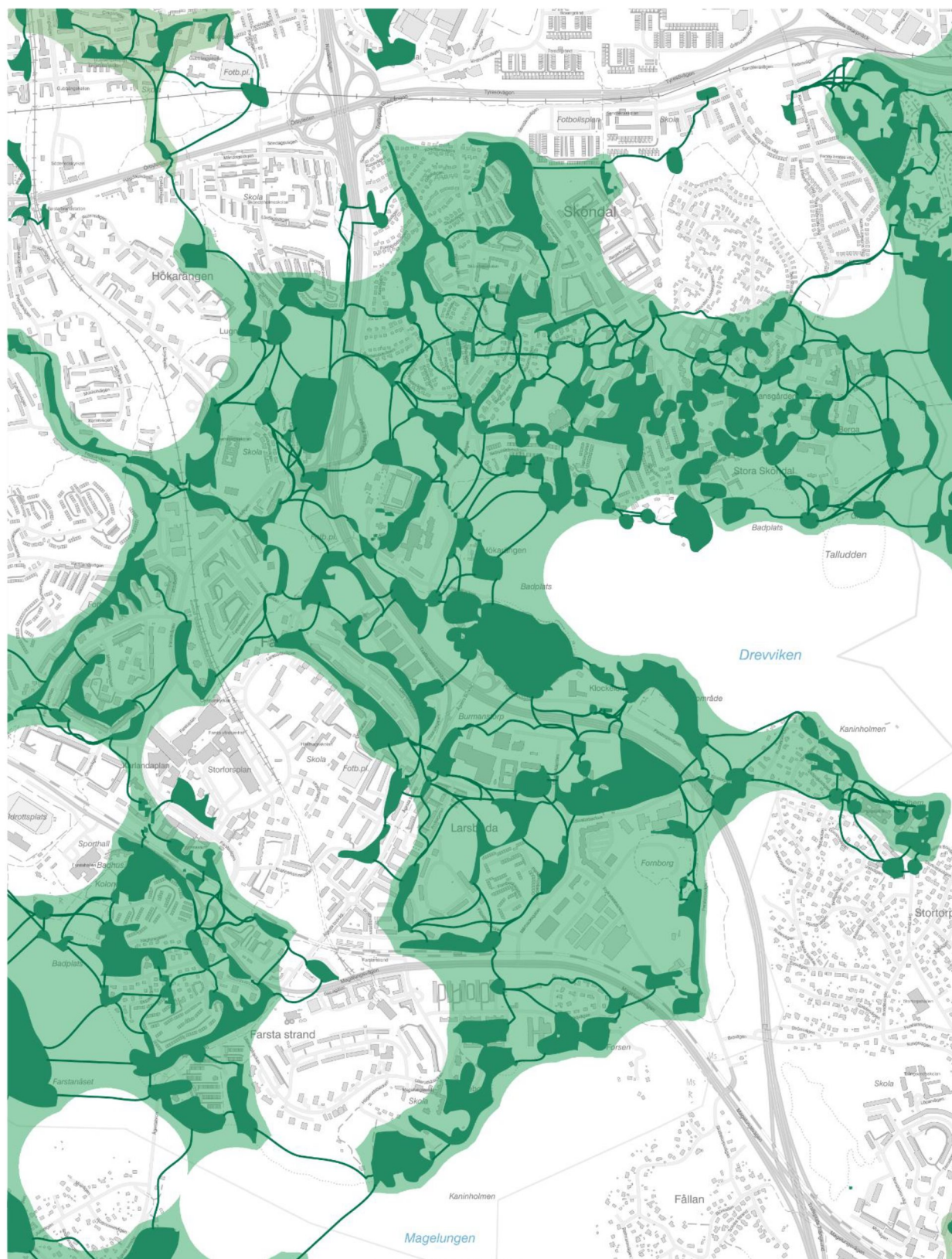
Spridningskorridor - buffer kring de viktigaste områdena

Figur 1 Ädellövsmiljöer kring Karlavikstrand Telestad. Gula, orangea och brun/röda ytor visar värdefulla ädellövsmiljöer, där ett högre värde betyder en mer värdefull livsmiljö. Värdet baseras på en mängd faktorer däribland förekomst av nyckelbiotoper, särskilt värdefulla träd och storlek på området

Figur 2 Spridningssamband mellan värdefulla ädellövmiljöer vid Karlsvikstrand Telestaden - Nulägesbeskrivning. Värdefulla ädellövmiljöer är markerade med mörkgrönt. Pilarna representerar de dominerande spridningsvägarna i området, där heldragen linje representerar starka samband och streckad linje markerar svagare spridningsvägar.

Spridningsanalys Karlsviksstrand Telestaden - Nuläge

Ekologigruppen 2019-05-06

- Länkar viktiga områden
- Områden med ek- och ädellövträd justerat från strukturplan
- Spridningskorridor - buffer kring de viktigaste områdena

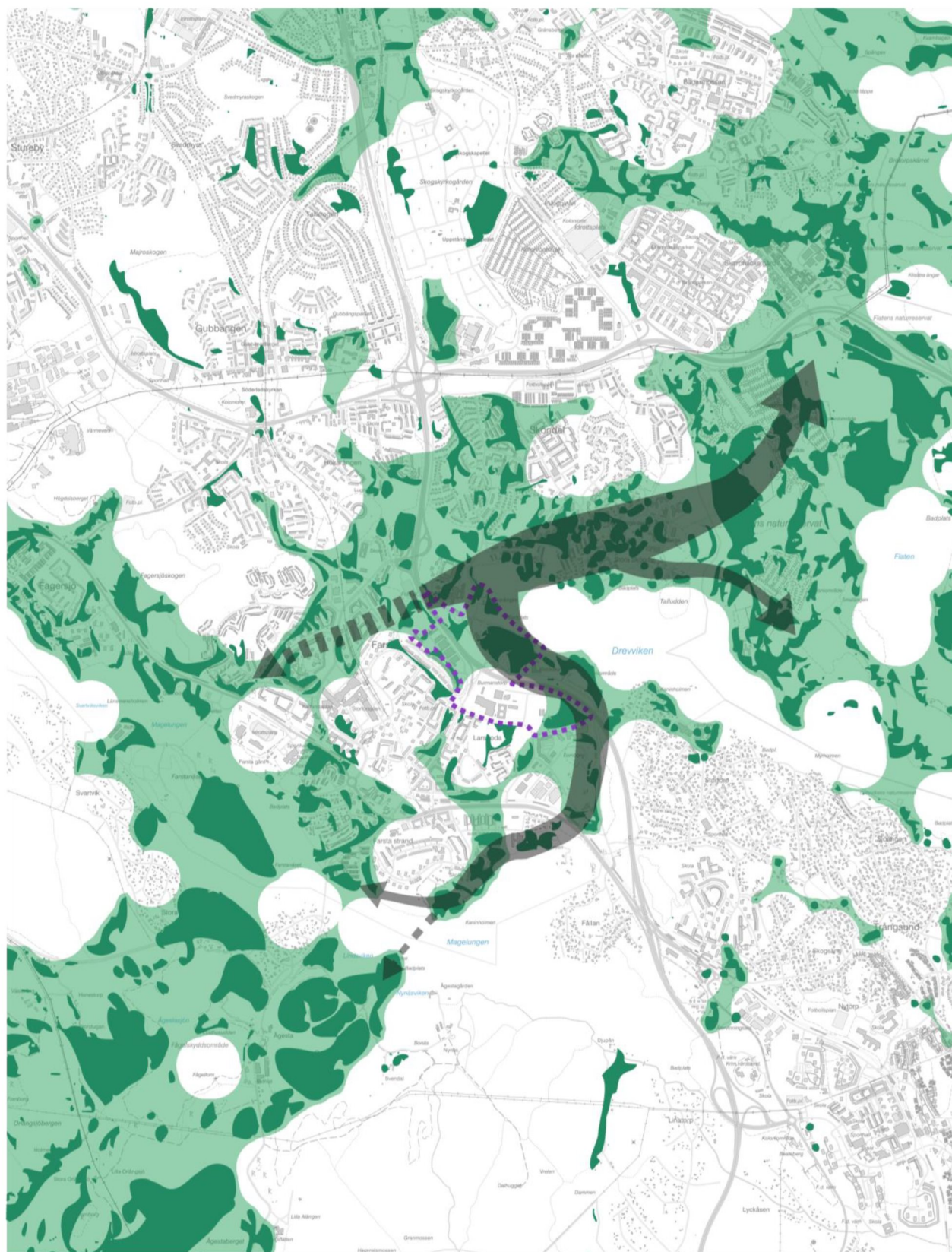
0 0,5 1 Km N

Figur 3 Spridningssamband i området kring Karlsvikstrand Telestaden - Nuläge. De mörkgröna ytorna representerar värdefulla ek- och ädellövsmiljöer. Den ljusgröna ytan visar de primära spridningskorridorerna. Strecken som löper mellan ytorna visar de kostnadseffektivaste vägarna att röra sig mellan två områden

Konsekvenser och påverkan på habitatnätverk av föreslagen förtätning

I ett möjligt framtida utbyggnadsscenario med utbyggnad enligt förslag som fanns tillgängliga i april 2019 av naturmiljöer i Karlsvikstrand och Telestaden försvinner delar av eller hela ädellövsområden och möjliga spridningsvägar genom Karlsvikstrand och Telestaden. Utbyggnad i värdefulla ädellövträdsmiljöer söder om väg 73 i Telestaden förstärker barriäreffekten från väg och byggnader, vilket gör att konnektiviteten minskar och det huvudsakliga spridningsstråket blir smalare och koncentreras till området mellan Drevviken och väg 73. Det kan uttryckas som att det skapas en ”flaskhals” i grönstrukturen och gör att spridning både öster och väster om Farsta sker längs färre stråk (Figur 4). Figur 5 visar hur flera av de länkar som tidigare korsade väg 73 (se figur 3) försvinner i och med den ökade exploateringen.

Försvagningseffekten är synlig också söder om detaljplaneområdena mot Magelungens strand. Då mindre spridning sker genom området runt Telestaden tappar även närliggande värdefulla miljöer värde i spridningsnätverket. Sammantaget får i utbyggnadsscenariot eklevande insekter som vill röra sig i området färre vägar att välja mellan. Då antalet och ytan av viktiga miljöer minskar, så minskar också robustheten i nätverket. Det innebär att de områden som kvarstår blir mycket viktiga att skydda och eventuellt förstärka genom kvalitetshöjande åtgärder för att inte riskera att spridningsvägarna mellan värdefulla ädellövträdsmiljöer i hela analysområdet försvagas betänkligt.

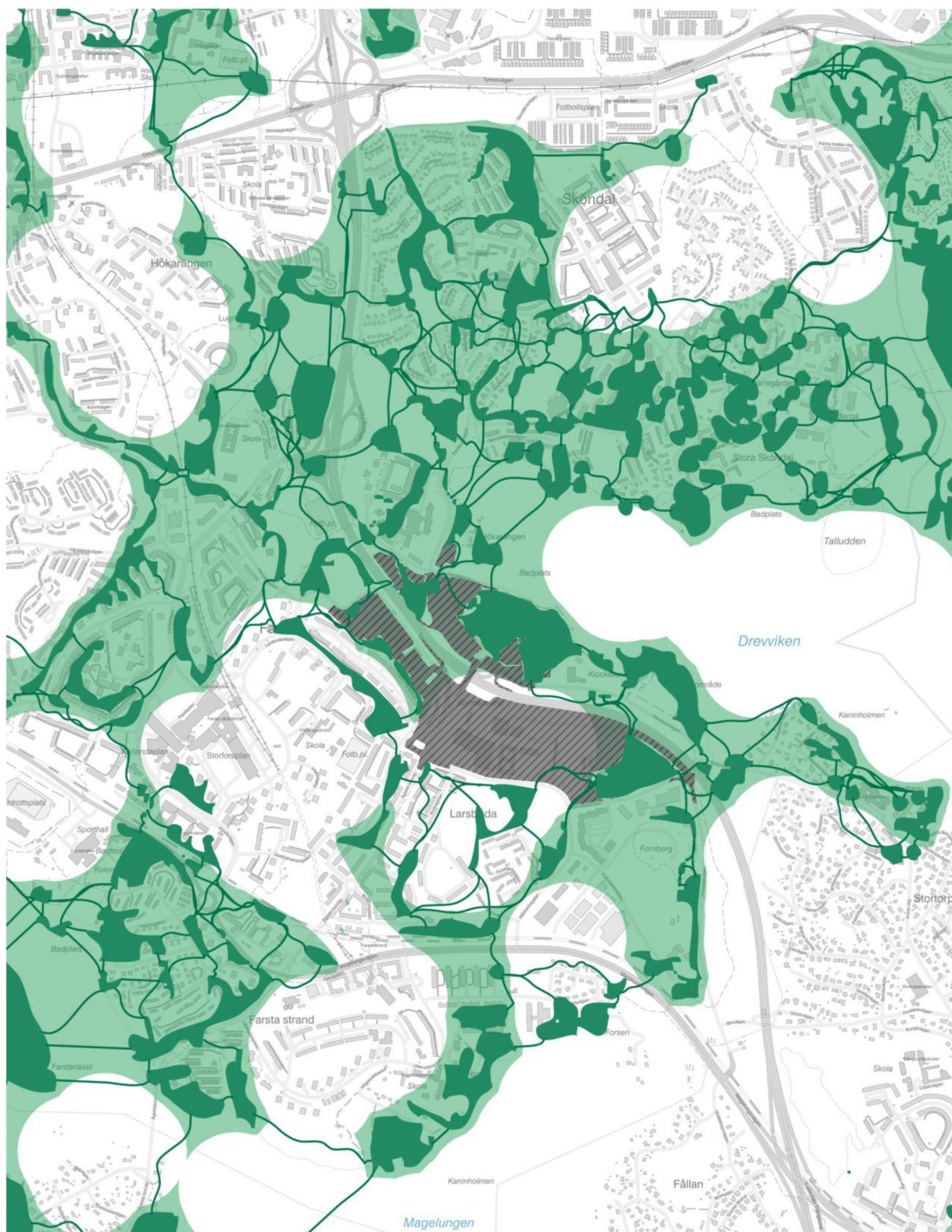
Spridningsanalys Karlsvikstrand Telestaden - Planförslag

Ekologigruppen 2019-05-06

- Aktuella detaljplanområden
- Områden med ek- och ädellövträd justerat från strukturplan
- Spridningskorridor - buffer kring de viktigaste områdena

0 1 2 Km

Figur 4 Spridningssamband mellan värdefulla ädellövsmiljöer vid Karlsvikstrand Telestaden - Utbyggnadsscenario. Värdefulla ädellövsmiljöer är markerade med mörkgrönt. Pilarna representerar de dominerande spridningsvägarna i området, där heldragen linje representerar starka samband och streckad linje markerar svagare spridningsvägar.

Spridningsanalys Karlsviksstrand Telestaden - Planförslag

Ekologigruppen 2019-05-06

- Länkar viktiga områden
- Områden med ek- och ädellövträd justerat från strukturplan
- ▨ Aktuella detaljplanområden
- Spridningskorridor - buffer kring de viktigaste områdena

0 0,5 1 Km N

Figur 5 Spridningssamband i området kring Karlsvikstrand Telestaden - Utbyggnadsscenario. De mörkgröna ytorna representerar värdefulla ek- och ädellövsmiljöer. Den ljusgröna ytan visar de primära spridningskorridorerna. Strecken som löper mellan ytorna visar de kostnadseffektivaste vägarna att röra sig mellan två områden. Den grå ytan visar detaljplanområden under behandling.

Referenser

Tryckta källor

Ekologigruppen 2017, Regional grön infrastruktur i Stockholms län – bakgrund för analyser av värdekärnor och spridningszoner. På uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län.

Ekologigruppen 2019a, Habitatnätverk för eklevande insekter kring Stora Sköndal. På uppdrag av Stiftelsen Stora Sköndal.

Ekologigruppen 2019b Karlsviks strand, del av Farsta 2:1 Naturmiljöutredning med naturvärdesinventering enligt SIS, konsekvensbeskrivning och skötsel förslag.

Ekologigruppen 2019c Telestaden, Farsta. Naturmiljöutredning med naturvärdesinventering enligt SIS och konsekvensbeskrivning